

Rodna Gruda

Predlog Združenja Slovenska izseljenska matica k 14. točki Deklaracije o zunanji politiki RS

Objavljeno dne/Published on: 07.05.2015

SIM je na osnovi svojega več kot pol stoletja dela s slovenskim izseljenstvom z javnim nastopom Državnem zboru v treh točkah predlagala ukrepe za večjo integracijo in podporo tako zamejskim kot tudi zdomskih Slovencev.

Predlog Združenja Slovenska izseljenska matica (SIM) k 14. točki Deklaracije o zunanji politiki RS

1. Pripadniki teh slovenskih skupnosti imajo možnost za repatriacijo, a zaradi številnih birokratskih ovir, ne le zaradi socialnih in osebnih razlogov, se maloštevilno odločajo za ta korak. Zato bi bilo nujno te postopke poenostaviti. Prvi korak k temu bi bil, da država Slovenija podeli vsakemu zamejskemu ali izseljenskemu Slovincu in njihovim potomcem, ki to želijo, listino o domovinski pravici, ki bi vsebovala določene pravice njihovim imetnikom, predvsem glede repatriacije. Te pravice bi moral določiti zakon. Ena izmed njih je že uveljavljena možnost dvojnega državljanstva in s tem volilna pravica imetnika slovenskega državljanstva, toda vse države statusa dvojnega državljanstva ne omogočajo. Domovinska pravica bi torej imela širši značaj, a ne zgolj simboličnega, sicer bi ne imela pomena.

2. Glede na sodobni val predvsem socialno pogojenega izseljevanja je potrebna nova strategija za ohranjanje slovenstva teh izseljencev in njihove povezave z domovino, ker so razseljeni in nimajo/ne želijo narodnega stičišča, kot starejše generacije zdomcev. Novi val Slovencev, ki odhajajo v tujino, potrebuje spodbudo in motiv za vključevanje v že obstoječa društva ali ustanavljanja novih. Sodobna internetna medijska sredstva omogočajo ne le informiranje o dogajanju v domovini, ampak tudi ohranjanje znanja maternega jezika in izobraževanje v slovenskem knjižnem jeziku, soudeležbo v kulturnem življenju Slovencev v domovini in po svetu, pa tudi gospodarsko in znanstveno sodelovanje. V ta namen bi moral Urad za Slovence po svetu uvesti tovrstno komunikacijo in samoiniciativno navezati stike z vsemi, ki odhajajo bodisi na začasno ali dolgotrajnejše delo ali študij v tujino. Potrebna je torej aktivna politika za ohranjanje slovenstva naših razseljenih ljudi. Dejstvo pa je, da se Slovenci, ki se izseljujejo zadnjih nekaj let, zaradi razočaranja nad stanjem države, ki je nekoč mnogo obetala, danes pa v njej ne najdejo zaposlitve in ne vidijo prihodnosti, ne vključujejo v slovenska društva, saj ne čutijo povezanosti niti potrebe po izpostavljanju slovenske identitete ali izrekanju pripadnosti. Tako Urad, kot državne institucije bi temu vprašanju morali posvetiti več časa ter poiskati način preko sodobnih komunikacijskih orodij, kako se s to izseljensko skupino povezati. V ta namen bi kazalo po zgledu recimo sosednje Hrvaške urediti tudi razmerja in pristojnosti posameznih društev organizacij in ustanov, ki delujejo na tem področju.

3. Nujno je ustanoviti Spominski center slovenskega zamejstva in izseljenstva, ki bi vključeval arhivsko in muzejsko ter založniško delovanje izseljenskih in zamejskih društev, organizacij in ustanov, ki v zdomstvu naglo zamirajo zaradi razseljevanja in asimilacije prebivalcev nekdanjih slovenskih enklav, njihovo gradivo pa se izgublja. Hkrati bi moral ta center razviti tudi sodobnemu razpršenemu razsvetljenstvu ustrezne oblike povezovanja in angažiranja izseljencev pri ohranjanju njihove jezikovne in kulturne identitete, s tem pa tudi navezave na domovino. Center bi moral nuditi tudi informativno pisarno za zdomce in povratnike, ki se želijo vrniti v domovino ali pa želijo le odkriti svoje rodbinske korenine in navezati osebne in poklicne stike s sonarodnjaki v domovini ali po svetu. Če pa Slovenija želi, da se naši ljudje, ki so po zaključku fakultet ali z določenim znanjem in izkušnjami odšli v tujino, začnejo vračati nazaj - mora z ustrezno gospodarsko klimo, strokovno podporo in prakso dokazati, da misli resno.

Sergij Pelhan, predsednik Združenje Slovenska izseljenska matica